

En skrænt på Danmarks Tekniske Universitet er ved at blive slået med le af gartnere der skal vænne sig til den nye - gamle - teknik. Foto: Habitats..

Biodiversitet og oplevelser på DTU

NATURNÆR DRIFT. Universitetet har som mål at øge biodiversiteten på campus og tester derfor gamle redskaber og nye metoder af i samarbejde med gartnerne

Af Rasmus Vincenz

Tve medarbejdere fra Park og Vej Campus Service på Danmarks Tekniske Universitet står en solrig eftermiddag på en skråning i Lyngby. Nogle prøver at vænne sig til at svinke en le. Andre er i fuld gang med at samle høet sammen og bygge hæs til at tørre høet.

Nej, det er ikke endnu en Morten Koch-film der bliver optaget her. Det er virkeligheden anno 2014, og stedet er endda centrum for teknologisk udvikling.

På Danmarks Tekniske Universitet (DTU) har der over sommeren 2014 været gang i at udvikle og afprøve nye former for naturnær drift i byens grønne områder. Det sker gennem projektet BiodiversiTest.

Målet er at udvikle nye metoder til naturnær drift, lære at kende arterne og forstå naturens processer bedre. Det skal sikre en rigere og mere mangfoldig natur på stedet. Men det handler om mere end

bare biodiversitet. Meningen er også at give gartnerne arbejdsglæde og at give de studerende, ansatte og besøgende oplevelser.

Det er gartnerteamet i Park og Vej på DTU der har taget initiativ til BiodiversiTest. Virksomheden Habitats ApS bidrager med rådgivning, dokumentation, formidling og planlægning af det praktiske arbejde.

Biodiversitet skal med

Efter at DTU fusionerede med Ingeniørhøjskolen i København i 2013, er der tre campusarealer under DTU, i Lyngby, i Ballerup og på Risø. Særligt i Lyngby og Risø er arealerne præget af store arkitektoniske og naturmæssige kvaliteter. For at opretholde kvaliteten af natur, både den biologiske og oplevelsmæssige, skal der dog en helt særlig drift til.

Hidtil har den grønne drifts mål været at holde arealerne pæne og funktionelle. Der har ikke været fokus på biodiver-

sitet. Men fra i år har Park og Vej Campus Service (CAS) på DTU efterspurgt inspiration og træning i nye former for drift der kan øge biodiversiteten.

Som sektionsleder Michael Kruse Jepsen siger: „Gartnerfaget har stolte traditioner, og en af dem er den velplejede have. Så hvordan får man det vilde ind i hovedet på en stolt gartner? Samtidig benytter gartnerne mange forskellige maskiner som jo egentlig er tænkt til at gøre gartnerarbejdet lettere. Så da leen blev præsenteret som det primære værktøj til projektet, var en af reaktionerne da også: Skal vi tilbage til 1840?“

En udvidet forståelse

Både på verdensplan og i Danmark er biodiversitet i hastig tilbagegang. Plante- og dyrearter uddør og økosystemer bryder sammen. Derfor er det vigtigt at undersøge hvordan mennesker kan leve i samspil med en rig natur.

De nye former for drift på

DTU hænger tæt sammen med spørgsmålet om hvilke former for natur vi ønsker at omgive os med. Hvad er natur af høj kvalitet, og hvad kan vi gøre for at hjælpe den på vej? Kan den natur vi til daglig omgiver os med, f.eks. på arbejdspladsen, på studiet eller i haven, overhovedet have nogen biologisk værdi?

Det er et væsentligt spørgsmål fordi borgere - eller biologer for den sags skyld - ikke er så vant til at tillægge naturen i urbane områder særlig stor værdi, i hvert fald ikke biologisk værdi.

BiodiversiTest arbejder med en udvidet forståelse af hvad bæredygtighed handler om, nemlig både biodiversitet, klimatilpasning og lokalt miljø for oplevelser og læring.

DTU har længe haft en stærk profil på bæredygtighed og har en lang række planer for at udvikle et mere grønt universitet. F.eks. fremhæves det at bæredygtighedspolitikken „synliggør internt

og eksternt at DTU som elite-universitet på ansvarlig og troværdig vis forholder sig til miljømæssig bæredygtighed og klimaudfordringer.“

Det der overrasker er at der ikke i nogle af planerne indgik tanker eller mål for hvordan den biologiske mangfoldighed på campus skulle varetages. BiodiversiTest og arbejdet med naturpleje og biodiversitet har nu medvirket til at indsatsen for bæredygtighed på DTU også handler om biodiversitet. Det bliver herefter spændende at se hvordan det kan styrke DTU's image og være med til at opfylde universitetets mål om at blive et af verdens bedste tekniske universiteter.

Naturoplevelse - og leer

„Da jeg for første gang mødte Habitats præsenterede de mange tanker for mig om biodiversitet og vild natur,“ fortæller sektionsleder Michael Kruse Jepsen. „Det syntes jeg lød spændende. Det appellerede direkte til min egen holdning til at selv en 'pæn' have kan have noget vildt og mere ekstensivt plejet som bl.a. giver større biodiversitet, og som rent driftsmæssigt kan bidrage positivt på bundlinjen.“

Projektet er helt fra starten tænkt som et stærkt samarbejde hvor der gives plads til at nye idéer og forslag kan forme projektet i samspil mellem gartnerne i CAS og Habitats. Navnet BiodiversiTest blev f.eks. foreslået på den første workshop af en af medarbejderne i CAS.

På første workshop blev gartnerne desuden opfordret til at fortælle om deres naturoplevelser i arbejdet. Dem var der mange af. Det blev en del af den samlede begejstring for naturen og et udgangspunkt for at ønske sig mere. Desuden blev der talt om mulighederne og de mange virkemidler der kan give plads til en mere rig og mangfoldig natur gennem naturplejen.

I juni blev det alvor. Det klassiske værktøj til naturpleje, nemlig leen, blev taget i brug, og under kyndig instruktion blev medarbejderne i CAS oplært i den enkle, men tekniske opgave i at slå bevoksningen. Brugen af leen, plejen og de små tricks blev introduceret af Niels 'Åmand' Johannesen fra Bakkebjerg Naturpleje. Vel nok det tætteste Danmark kommer på en le-kändis.

Midt i september blev der

afholdt endnu en workshop om brugen af leen og i tillæg blev der opført et hæs til at tørre høet. Samarbejdet har også omfattet Anders Michaelsen fra Biomedica som har bidraget til projektet med botanisk fagekspertise.

Tre testarealer

I BiodiversiTest blev der udvalgt tre testarealer for at variere de udfordringer plejen møder for at skabe naturkvalitet og synlighed.

1. Den lille skov

Det første areal er på cirka 1000 m² i hvad der minder om en lille skov eller lund i det østlige DTU nær hovedindgangen i Lyngby. Bunden har været dækket af stauder, særligt gederams. De har ikke givet særlig god plads til andre arter, og har samtidig generet overblikket og trygheden for de folk der passerer.

Undervejs er det kun blevet slået en gang med le, i juni. Ved opgørelsen i september er det tydeligt at slåttet har

svækket gederamsens dominans, og givet plads og lys til at flere og mere lyskrævende planter kan indfinde sig i skovbunden. Det anbefales derfor at der fortsat laves slæt, i hvert fald en gang om året. Det kan også være en god idé at sprede frø eller udplante lokale planter med skovbundskaraktter. Det kan give et flot og naturmæssigt stærkt areal.

2. Plæne og skrænt

Det andet areal er en græsplæne og en stejl skræning med engkarakter i det sydlige DTU i Lyngby. Det er jord fra opførelsen af universitetet som nu ligger bunket op, og overladt til sig selv.

Hidtil har græsset været slået som en almindelig plæne, mens skrænten ikke er slået. Det har givet en kombination af fladt græs, og tilvokset skrænt med rapgræs, småbuske og træer på vej. I sommer bestod plejen af både plæne og skrænt af et høslæt i juni og i september.

På den gamle plæne er der

I maj måned tog medarbejderne fra Park og Vej Campus Service til Risø hvor de smukke og naturrene områder ved Roskilde Fjord var rammen om øvelser, artsquiz og frokost i det grønne.

opstået et langt mere frodigt areal med blomster som selv i sensommeren giver godt med nektar til sommerfugle. Det anbefales derfor at fortsætte med kun at slå plænen en til to gange om året.

På skrænten har de to slæt endnu ikke givet synlige resultater, men fjernelse af en del af buskene og de nye træer, kan give mere lys til nye arter af planter. Der kan eventuelt suppleres med at udsprede frø fra området af f.eks. kongelys, eller af enkelte arter der ikke nu findes i området.

3. Plænen i Ballerup

Det tredje areal er græsplænen bag DTU i Ballerup som driftes i samarbejde med Ballerup Kommune. Her er der ikke lavet forsøg i 2014, men mulighederne for at have græssende får eller køer er ved at blive undersøgt.

Dyrene kan både erstatte græsslåningen og bidrage til at holde den bestand af kæmpebjørneklo nede som breder sig på arealet. Desuden vil dyrene give plads til en større variation af eng- og overdrevsplanter da græsning fordeler næringstofferne ujævnt og skaber struktur.

Kan inspirere andre

Biologisk er der en lille fremgang at spore på hvert af de to testarealer hvor der har været afprøvet nye driftsmetoder. Fremgangen for floraen forventes at blive mere tydelige hvis driften fortsættes

Sammen med den naturnære drift blev der i 2014 også arbejdet med formidling. Der blev sat skilte op ved hvert testareal, med kort introduktion, og linket til en beskrivelse af projektet på DTU's intranet.

over en årrække, for det tager tid at mindske næringsstofpåvirkningen af et areal med høslæt og på den måde få nye arter til at indfinde sig.

Undervejs har gartnerne været begejstret for projektet, så der er opbakning til at fortsætte. Der er nu et ønske om at åbne mere op for at studerende kan deltage i projektet og at formidle indsatsen på DTU tydeligere.

Det særlige ved BiodiversiTest er ikke kun resultaterne eller de gode oplevelser. Det særlige er de mange muligheder for at udvikle samarbejdet, og lade det være inspiration for naturnær drift af grønne områder mange andre steder i Danmark. Hvordan kan

biodiversitet sættes som mål for driften på andre universiteter? Hvordan kan gartnerne få endnu mere plads til at udfolde deres naturbegejstring? Og hvordan kan flere borgere, studerende og naturentusiaster være med til at skabe en mere rig og levende natur der hvor vi bor og arbejder?

Den videre udvikling

I 2014 er DTU og BiodiversiTest nået et godt stykke vej, men forhåbentlig stopper det ikke her. Der er stadig mange gode opgaver at tage fat på. Det kunne f.eks. være interessant at få gang i græsningen på Campus i Ballerup. Måske kan afklippet fra Lyngby bruges som vinterfoder til dyrene.

Også på Risø overvejes det at sætte dyr på græs til at pleje et kalkrigt overdrev ud mod Roskilde Fjord. Her er der stadig spor efter den oprindelige overdrevsflora med planter som smalbladet timian, nikkende limurt og enghavre.

Derudover vil det være interessant at se om formidlingen til universitetets ansatte og studerende kan gøres tydeligere. Det kunne ske ved at invitere studerende med til at lave høslæt og bygge hæs. Det kan give dem en bedre forømmelse for naturen omkring dem og skabe tættere bånd til medarbejderne i CAS. I bedste fald har de studerende ikke bare lyst til det, måske har de også forslag til andet samarbejde der skaber oplevelser og højere biodiversitet.

Derudover er det også oplagt at se mere på hvordan erfaringer med BiodiversiTest på DTU kan inspirere andre universiteter eller institutioner med store udearealer. Senere kan inspirationen også gå den modsatte vej.

Ikke nok med at verden trænger til en indsats for biodiversiteten. Vi vil vist alle have godt af at få rusket op i vores relation til den natur der omgiver os. Tænk hvor dejligt det kunne være hvis mange flere fik et mere håndgribeligt forhold til den. □

SKRIBENT
Rasmus Vincenz er medejer af Habitats ApS.
www.habitats.dk
www.vildmedvilje.dk

De stolte og glade medarbejdere ved årets høhæs på Lyngby campus, september 2014.

